

Työelämän oppimista ja osaamista etsimässä, lähikuvassa professori Stephen Billett

Hankkeessamme toimitetaan parhaillaan kansainvälistä AHOT-julkaisua *Promoting, assessing, recognizing and certifying Lifelong Learning - International perspectives and practices*, joka sisältää asiantuntijakirjoituksia Euroopasta, Pohjois-Amerikasta, Aasiasta ja Australiasta. Toimituskuntaan kuuluva professori Stephen Billett Australiasta (Griffith University) kertoo haastattelussamme kirjasta ja omista näkemyksistään.

Toimit aikuiskoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen professorina Griffithin yliopistossa Australian Queenslandissa. Mitä työtehtäviisi kuuluu?

Johdan opinto-ohjelmaa, jossa opiskellaan aikuiskoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opetusta, tutkimusta ja yhteiskuntasuhteita. Työssäni olen tekemisissä henkilökunnan, hallinnon, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien

kanssa. Olen myös Australian Research Council Future Fellowship -tutkija ja tehtäväni on tarkastella, miten oppiminen tapahtuu käytännön tehtävien eli työn avulla. Lisäksi olen hyvin vahvasti mukana koko ammatillisen koulutusalan tutkimusjulkaisujen parissa, myös kansainvälisesti. Toimitan yhteiskuntatieteellistä julkaisua *Vocations and Learning: Studies in vocational and professional education*. Lisäksi toimitan saksalaisten kollegojeni kanssa Springer-kustanta-

mon kirjasarjaa *Professional and Practice-based Learning* ja kansainvälistä käsikirjaa *Handbook on practice-based professional learning*.

Mitkä ovat erityiset kiinnostuksen kohteesi?

Pääasiallisin kiinnostuksen kohteeni on aikuisten oppiminen ja kehittyminen. Tutkin sitä, miten ihmiset ensin oppivat taitonsa ja sen jälkeen kehittävät niitä työuransa ajan. Teoretisointini perustuu yli kahden vuosikymmenen aikana työpaikoilla tekemiini kvalitatiivisiin tutkimuksiin. Olen myös viime aikoina perehtynyt siihen, miten ihmiset oppivat taitonsa yhteisöissä, joissa ei vielä ollut oppilaitoksia sekä miten oppiminen on tapahtunut oppilaitosten ulkopuolella. Tässä työssäni olen erityisesti tutustunut historialliseen ja antropologiseen kirjallisuuteen. Mielenkiintoista on myös, miten neurotiede ja kognitiotiede tuovat uutta näkökulmaa ihmisten oppimiseen ja kehittymiseen.

Toimitat nyt yhdessä Koulutus- ja kehittämisskeskus Brahean Timo Halttusen ja Mari Koiviston kanssa julkaisua, jonka kirjoittajakaartiin kuuluu elinikäisen oppimisen ja osaamisen tunnistamisen asiantuntijoita ympäri maailmaa. Miten kuvailisit kirjaa ja sen merkittävyyttä?

Kirja pureutuu kahteen hyvin tärkeään aikuisten oppimiseen ja kehittymiseen liittyvään teemaan eli miten oppiminen ja kehittyminen etenevät työelämässä ja miten tämä oppiminen voidaan tunnistaa ja tunnustaa. Aikuisten oppiminen tapahtuu suurelta osin koulutusjärjestelmän ulkopuolella ja koko elämän ajan. Tällainen oppiminen on keskeistä valtioiden, yhteisöjen ja työpaikkojen kehittymiseksi, mutta siihen on alettu kiinnittää huomiota vasta viime aikoina. On tärkeää ymmärtää muualla kuin oppilaitoksissa tapahtuvan oppimisen prosesseja, tunnistamista ja tunnustamista yksilöllisten ja yhteisöllisten päämäärien saavuttamiseksi. Yksilötasolla on tär-



Stephen Billett

keää tukea oppimista niin työkyvyn kuin työuran liikkuvuuden ja mielekkyyden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Tämän tekevät erityisen ajankoh- taiseksi työelämän alati muuttuvat vaatimukset, tarjolla olevat työtehtävät, työtapojen muuttumi- nen ja lyhyet työsuhteet. Nykypäivän maailmassa ilman muodollista koulutusta olevilla työntekijöillä on heikommat mahdollisuudet työllisyyden yllä- pitoon ja työssä kehittymiseen. On siis tärkeää oppia tuntemaan eri maissa käytettäviä keinoja muualla kuin koulutusjärjestelmässä hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi.

Kirja kokoaa samojen kansien väliin sekä elin- ikäisen oppimisen että osaamisen tunnistamisen esittelyä. Lisäksi se sisältää sekä kommentoivaa ja keskustelemaa aineistoa että tieteellisen kirjalli- suuteen perustuvaa tekstiä. Kirjassa esitettävät mallit ja lähestymistavat edustavat erilaisia kult- tuurikonteksteja, kuten Eurooppaa, Skandina- viala, Britanniaa, Singaporea ja Ranskaa. Kirjan julkaisija on arvostettu kustannusyhtiö (Springer) hyvine levityskanavineen.

Millaisena näet osaamisen tunnistamisen tulevai- suuden Euroopassa ja muualla maailmassa?

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen perustuu tulevaisuudessa oletettavasti neljään eri osatekijään niin Euroopassa kuin muuallakin. Ensinnäkin oppimisen tunnustamisen ja virallis-

tamisen tulee olla laaja-alaista toimintaa ja sen tulee tapahtua myös muualla kuin oppilaitosten yhteydessä. Toiseksi tarvitaan laajempi hyväk- syntä siihen, että on olemassa myös sellaista oppimista, jota ei voida tunnistaa oppilaitoksissa käytettävillä menetelmillä. Esimerkiksi aistitietoon, kuten tuntoaistiin, perustuvaa oppimista varten tulee kehittää sopivampia tunnistamistapoja. Kolmanneksi on hyvin tärkeää, että on olemassa arviointimenetelmiä, joilla voidaan arvioida uusia oppimisen tunnistamistapoja. Neljänneksi näillä uusilla tunnistamis- ja tunnustamisprosesseilla on oltava sama hallinnollinen ja taloudellinen tuki kuin nyt oppilaitoksissa tapahtuvilla prosesseilla.

Olet vierailut maassamme monta kertaa. Kerro kokemuksiasi vuosien varrelta.

Suomi kiehtoo minua monella tavalla: tilantuntu, järvet, puut, kaupungit, kesän ja talven voimakas vastakkaisuus. Talvella lumesta heijastuva valo ja kynttilät talojen ikkunoilla sekä kesällä veden kimallus ja mökkielämä ovat jättäneet mieleeni pysyvän jäljen. Olen sattunut vierailemaan Suo- messa aina kun jotain tosi merkittävää on tapah- tunut eli silloin kun Lordi voitti Euroviisut ja Suomi jääkiekon maailmanmestaruuden. Ehkä pääsen todistamaan vielä jotain muuta suurta kansainvä- listä menestystä. On myös erityisen hienoa, että minut on työsaavutusteni ansiosta promovoitu Jyväskylän yliopiston kunniatohtoriksi.

Ajankohtaista

Korkeakoulujen AHOT-prosessien ulkoinen arviointi

AHOT korkeakouluissa -hanke toteuttaa syksyn ja talven 2013–2014 aikana korkeakoulukohtaisia arviointeja aikaisemmin hankitun osaami- sen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessien käytännön toteutuksesta. Tavoitteena on arvi- oida korkeakoulun AHOT-toimintajärjestelmän kokonaisuutta, sen yleisiä tavoitteita ja valinto- ja ja ennen kaikkea käytännön toteutusta sekä opetus- ja hallintohenkilökunnan että opiskelijan näkökulmista. Lisäksi tavoitteena on tunnistaa keskeiset kehittämisen kohteet. Ulkoinen palau- te edistää järjestelmän kehittämistä kokonai- suutena. Ulkoisen arvioinnin kokemuksia ja sen tuottamaa tietoa esitellään AHOT-hankkeen lop- puseminaarissa 30.1.2014.

AHOT-hankkeen loppuseminaari

AHOT korkeakouluissa -hankkeen loppusemi- naari järjestetään torstaina 30.1.2014 Helsingis- sä Metropolia ammattikorkeakoulun Bulevardin toimipisteessä (Bulevardi 31).

Seminaarin tavoitteena on esitellä osaamisen tunnistamisen nykytilaa ja erityispiirteitä eri toi- mijoiden, kuten korkeakoulujen ja työnantajien näkökulmista. Seminaarissa kuullaan myös kat- sauksia osaamisen tunnistamisen uusiin haastei- siin.

Tarkempi ohjelma julkaistaan marraskuussa.

Yhteystiedot

Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahea:
Tiina Anttila
02 333 6426, 040 523 9081
tiina.anttila@utu.fi

Lisätietoja:
www.ahot.utu.fi

